

กลยุทธ์การพัฒนาประสิทธิภาพการปฏิบัติงาน การฝึกประสบการณ์วิชาชีพของคณะมนุษยศาสตร์
และสังคมศาสตร์ มหาวิทยาลัยราชภัฏเชียงใหม่

The Strategies for the Efficiency of the Field Experience Work at
the Faculty of Humanities and Social Sciences, Chiang Mai Rajabhat University.

ภาสกร แห่งศักดิ์ศรี¹
Phatsakorn Hangsaksri

บทคัดย่อ

การวิจัยครั้งนี้เป็นงานวิจัยเชิงสำรวจ มีวัตถุประสงค์เพื่อประเมินประสิทธิภาพการปฏิบัติงานการฝึกประสบการณ์วิชาชีพ ศึกษาปัญหาและอุปสรรคการปฏิบัติงานและเพื่อค้นหากลยุทธ์การพัฒนาประสิทธิภาพการปฏิบัติงานการฝึกประสบการณ์วิชาชีพของคณะมนุษยศาสตร์และสังคมศาสตร์ มหาวิทยาลัยราชภัฏเชียงใหม่ ในภาคเรียนที่ 2 ปีการศึกษา 2559 กลุ่มตัวอย่างที่ใช้ในการวิจัยคือ 1) นักศึกษาที่ลงทะเบียนเรียนรายวิชาฝึกประสบการณ์วิชาชีพ จำนวน 377 คน 2) อาจารย์นิเทศก์ จำนวน 67 คน และ 3) ผู้บริหารหน่วยงานหรือหัวหน้างานที่ได้รับมอบหมายจากผู้บริหารหน่วยงาน จำนวน 138 คน โดยใช้แบบสอบถามเป็นเครื่องมือในการเก็บข้อมูล สถิติที่ใช้วิเคราะห์ข้อมูล ได้แก่ ร้อยละ ค่าเฉลี่ย ค่าส่วนเบี่ยงมาตรฐาน ผลการศึกษาพบว่า ผลการศึกษาพบว่า การปฏิบัติงานการฝึกประสบการณ์วิชาชีพมีประสิทธิภาพในการปฏิบัติงานในระดับหนึ่ง แต่ยังพบข้อปัญหาและอุปสรรคต่างๆ ดังนี้ 1) นักศึกษาบางคนได้รับมอบหมายงานที่ไม่ตรงกับสาขาวิชาที่ตัวเองเรียน 2) ไม่ควรส่งนักเรียนรุ่นต่อไปฝึกประสบการณ์วิชาชีพในบางหน่วยงาน 3) การขาดความรู้เกี่ยวกับสถานที่ฝึกประสบการณ์วิชาชีพ 4) ความรู้ความสามารถที่มีอยู่ไม่เพียงพอต่อการทำงาน 5) ปริมาณงานที่นักศึกษาได้รับมอบหมายให้ทำขณะฝึกประสบการณ์วิชาชีพน้อย 6) ได้ความรู้และประสบการณ์จากการฝึกประสบการณ์วิชาชีพน้อย 7) การหาสถานที่ฝึกประสบการณ์วิชาชีพของนักศึกษายังมีปัญหา 8) โปรแกรมวิชาเตรียมการฝึกประสบการณ์วิชาชีพให้นักศึกษาไม่เพียงพอสำหรับการไปฝึกประสบการณ์วิชาชีพ 9) การนิเทศการฝึกประสบการณ์วิชาชีพของนักศึกษา อาจารย์นิเทศก์ไม่ได้ประสานกับนักศึกษาเบื้องต้นวันที่อาจารย์ไปนิเทศ ตรงกับวันหยุดของนักศึกษาเลยไม่ได้นิเทศ 10) มีบางหน่วยงานไม่ประสงค์จะรับนักศึกษาฝึกประสบการณ์วิชาชีพรุ่นต่อไป 11) ในการประเมินผลการฝึกประสบการณ์วิชาชีพหลังเสร็จสิ้นการฝึกบางหน่วยงานได้ฝากผลการประเมินมาพร้อมกับนักศึกษา บางหน่วยงาน

¹ เจ้าหน้าที่บริหารงานทั่วไป คณะมนุษยศาสตร์และสังคมศาสตร์ มหาวิทยาลัยราชภัฏเชียงใหม่ pskhss23@gmail.com 053885760

ส่งกลับมาทางไปรษณีย์ทำให้นักศึกษาได้รับผลการประเมินล่าช้าและเกิดการสูญหายระหว่างทาง จากการศึกษา ปัญหาและอุปสรรค ทำให้ได้กลยุทธ์การพัฒนาประสิทธิภาพการปฏิบัติงาน ดังนี้ 1) สาขาวิชาควรจัดให้มีการ แลกเปลี่ยนเรียนรู้เพื่อเป็นการแนะนำจากรุ่นพี่สู่รุ่นน้อง 2) สาขาวิชา/คณะ ควรจัดอบรมเสริมทักษะทางภาษา ทักษะการใช้อุปกรณ์สำนักงานเบื้องต้น ทักษะทางคอมพิวเตอร์ และควรฝึกให้นักศึกษามีความพร้อมในเรื่องของการทำงานที่อยู่ภายใต้แรงกดดันต่างๆ 3) นักศึกษาที่ไปฝึกประสบการณ์วิชาชีพทุกคนควรได้รับการนิเทศจากอาจารย์ นิเทศก์ของแต่ละหลักสูตร โดยมีจำนวนครั้งในการนิเทศขั้นต่ำตามที่คณะกำหนด และ 4) การประเมินผลการฝึก ประสบการณ์วิชาชีพคณะ ควรจัดทำระบบ ติดตามและประเมินผลการฝึกประสบการณ์วิชาชีพแบบออนไลน์เพื่อลด ปัญหาในการติดตามการจัดส่งแบบประเมินผลการฝึกประสบการณ์วิชาชีพของนักศึกษา

คำสำคัญ : การฝึกประสบการณ์วิชาชีพ

ABSTRACT

This survey research aimed to evaluate the efficiency of the field experience work, study the problems and obstacles in work, and explore the strategies for developing the efficiency of the field experience work at the faculty of humanities and social sciences, Chiang Mai Rajabhat University in the second semester of 2016. The example groups in this research were 1) 377 students attending the field experience course, 2) 67 university supervisors, and 3) 138 organizations' administrators or chiefs. The study was collected by using questionnaires. Statistics used in the research were percentage, mean, and standard deviation. The result provided that the field experience work is quite effective. However, there were still some problems as follows 1) some students were assigned to do things which were different from what they had learnt 2) the next batch of students should not be sent to some organizations 3) There were some students who lacked information about their workplace 4) some students did not have enough knowledge 5) there was little workload for students 6) the students did not gain enough experience from work 7) there were some problems about finding place to work 8) the field experience work program was not enough for student 9) the time of supervision between teachers and students did not match 10) some organizations did not want the next batch of students to work with them and 11) The university did not receive the evaluation from some organizations because it was

sent back slowly or it was disappeared. From the study of problems and obstacles, it was new strategies to develop the process as follows 1) the division, department, or faculty should arrange the project that older batch student give advice to the next batch students 2) the students should be trained various skills, such as languages, office equipment, computer, and working under pressure 3) students should be supervised by their advisors 4) the evaluation after finishing working should be done online in order to reduce the problems of tracking evaluation paper

Keywords : Field Experience Work

บทนำ

มหาวิทยาลัยราชภัฏเชียงใหม่ มีวิสัยทัศน์ เป็นมหาวิทยาลัยต้นแบบในการผลิตครู พัฒนาคุณภาพครู และเป็นมหาวิทยาลัยเพื่อการพัฒนาท้องถิ่น เพื่อให้การพัฒนามหาวิทยาลัยนำไปสู่วิสัยทัศน์ ได้กำหนดพันธกิจหลักไว้ 6 ด้าน ได้แก่ 1) เสริมสร้างความเข้มแข็งของวิชาชีพครู ผลิตและพัฒนาครูและบุคลากรทางการศึกษา ให้มีคุณภาพและมาตรฐานที่เหมาะสมกับการเป็นวิชาชีพชั้นสูง 2) ผลิตบัณฑิตและสร้างโอกาสทางการศึกษา ให้มีคุณภาพและมาตรฐานวิชาชีพ โดยมีความ ร่วมมือกับองค์กรทั้งในและต่างประเทศ 3) ส่งเสริมสนับสนุนการบูรณาการระหว่าง การบริการวิชาการ การวิจัย และการเรียน การสอน เพื่อการพัฒนาท้องถิ่นอย่างยั่งยืน 4) เสริมสร้างความรู้ความ เข้าใจในคุณค่า ความสำนึก และความภูมิใจในศิลปะและวัฒนธรรม ของท้องถิ่นและของชาติ 5) พัฒนาและ ส่งเสริมความเข้มแข็งของชุมชน รวมทั้งมีส่วนร่วมในการจัดการ การบำรุงรักษา และการใช้ประโยชน์จาก ทรัพยากรธรรมชาติและสิ่งแวดล้อมอย่างสมดุลและยั่งยืน แล 6) พัฒนาระบบบริหารจัดการของมหาวิทยาลัยให้มี ประสิทธิภาพ โดยยึดหลักธรรมาภิบาล และการบริหารกิจการบ้านเมืองที่ดี (มหาวิทยาลัยราชภัฏเชียงใหม่, 2560) หลักสูตรการศึกษาของมหาวิทยาลัยราชภัฏเชียงใหม่ทุกหลักสูตรจึงกำหนดให้นักศึกษาที่สำเร็จการศึกษา จะต้อง ผ่านรายวิชาการฝึกประสบการณ์วิชาชีพเพื่อเป็นการเรียนรู้สภาพแวดล้อมการทำงานจริงในท้องถิ่น และเพื่อให้ นักศึกษาเกิดจิตสำนึกในการทำประโยชน์เพื่อท้องถิ่นต่อไป

ในส่วนของคณะมนุษยศาสตร์และสังคมศาสตร์ มหาวิทยาลัยราชภัฏเชียงใหม่ มีพันธกิจหลัก คือ ข้อที่ 1 ผลิตบัณฑิตสาขาศิลปศาสตร์ สังคมศาสตร์ และสาขาที่เกี่ยวข้อง ข้อที่ 2 ส่งเสริมการวิจัยเพื่อสร้างองค์ความรู้และ การวิจัยเพื่อพัฒนาท้องถิ่น ข้อที่ 3 ทำนุบำรุงศิลปวัฒนธรรมไทยและท้องถิ่น เสริมสร้างความรู้ ความเข้าใจ ความ สำนึก และความภาคภูมิใจ ในวัฒนธรรมไทยและท้องถิ่น ข้อที่ 4 ให้บริการวิชาการแก่สังคม และพัฒนาภูมิปัญญา ท้องถิ่น ข้อที่ 5 สนับสนุนการผลิตบัณฑิตสาขาการศึกษาด้านมนุษยศาสตร์และสังคมศาสตร์ และข้อที่ 6 สร้าง

ความเป็นเลิศทางด้านภาษา ด้วยพันธกิจที่ได้กล่าวข้างต้น ทางคณะมนุษยศาสตร์และสังคมศาสตร์ และภาควิชาในคณะเป็นผู้รับผิดชอบในการผลิตบัณฑิตให้มีความรู้ความสามารถและทักษะทางมนุษยศาสตร์และทางสังคมศาสตร์ให้สามารถนำไปพัฒนาตนพัฒนางานและประกอบอาชีพได้ ตลอดจนพัฒนาบุคลากรให้มีคุณธรรม จริยธรรม มีความรับผิดชอบต่อหน้าที่ของตนและสังคมให้มีความสำนึกในคุณค่าของภูมิปัญญาท้องถิ่น และบัณฑิตที่สำเร็จการศึกษาไปจะต้องมีความรู้ความสามารถให้บริการทางวิชาการ และถ่ายทอดเทคโนโลยีที่เหมาะสมแก่ชุมชนในท้องถิ่นได้ เพื่อให้สอดคล้องกับพันธกิจที่กล่าวมาข้างต้น ทุกหลักสูตรในคณะมนุษยศาสตร์และสังคมศาสตร์จะต้องให้นักศึกษาผ่านการฝึกประสบการณ์วิชาชีพ เพื่อเป็นการเตรียมความพร้อมให้กับนักศึกษาชั้นปีสุดท้าย ก่อนจะสำเร็จการศึกษาและเป็นการเตรียมความพร้อมในการทำงานต่อไป การดำเนินโครงการฝึกประสบการณ์วิชาชีพของแต่ละหลักสูตรในคณะมนุษยศาสตร์และสังคมศาสตร์นั้น ต่างมีความแตกต่างกันไป ไม่ว่าจะเป็นเรื่องของการเตรียมการฝึกประสบการณ์วิชาชีพ วิธีบริหารจัดการ เรื่องของระยะเวลา สถานที่ฝึกประสบการณ์วิชาชีพ ตลอดจนถึงการให้การนิเทศแก่นักศึกษา

ปัจจุบันคณะมนุษยศาสตร์และสังคมศาสตร์ มหาวิทยาลัยราชภัฏเชียงใหม่ ได้จัดตั้งฝ่ายฝึกประสบการณ์วิชาชีพนักศึกษาเพื่อบริหารจัดการฝึกประสบการณ์วิชาชีพ เพื่อให้ศึกษามีระเบียบปฏิบัติที่ชัดเจนและเป็นระบบ อย่างไรก็ตามการจัดการฝึกประสบการณ์วิชาชีพของคณะมนุษยศาสตร์และสังคมศาสตร์ยังประสบปัญหาการจัดการฝึกที่เป็นระบบ ไม่มีช่องทางในการติดต่อสื่อสารกับนักศึกษาและสถานประกอบการ นักศึกษาได้ฝึกงานไม่ตรงสายที่เรียนมาและนำไปสู่การเปลี่ยนสถานที่ฝึกงานระหว่างการฝึก และที่ผ่านมามีการประเมินการฝึกงานที่ไม่ผ่านจากสถานประกอบการด้วย ซึ่งสอดคล้องกับรายงานวิจัยของ พรรณราย เทียมทันและอนวัติ คุณแก้ว (2552) ได้ทำการศึกษาเรื่องเกี่ยวกับการพัฒนารูปแบบการฝึกประสบการณ์วิชาชีพนักศึกษา มหาวิทยาลัยราชภัฏเพชรบูรณ์ ผลจากการวิจัยพบว่าการฝึกประสบการณ์วิชาชีพนักศึกษามหาวิทยาลัยในประเทศไทย นักศึกษายังขาดทักษะในการทำงาน และมีพฤติกรรมไม่เหมาะสมการจัดการนิเทศไม่ต่อเนื่องและไม่ได้รับความร่วมมือจากสถานประกอบการ

จากที่กล่าวมาแล้ว จะเห็นได้ว่าการฝึกประสบการณ์วิชาชีพ มีความจำเป็นและความสำคัญเป็นอย่างมากต่อนักศึกษา เพราะหากนักศึกษาได้ฝึกงานที่ไม่ตรงสาขาที่เรียนมา อาจนำไปสู่การเปลี่ยนที่ฝึกงานในระหว่างฝึกงาน หากไม่ผ่านการฝึกงาน จะทำให้นักศึกษาไม่สำเร็จการศึกษา และอาจทำให้เสียชื่อเสียงของสถาบัน ดังนั้นผู้วิจัยจึงสนใจที่จะศึกษา กลยุทธ์การพัฒนาประสิทธิภาพการปฏิบัติงาน การฝึกประสบการณ์วิชาชีพของคณะมนุษยศาสตร์และสังคมศาสตร์ มหาวิทยาลัยราชภัฏเชียงใหม่ ว่ามีนโยบายและมีวิธีการดำเนินงานเช่นใด อย่างไร เพื่อได้ทราบข้อมูลผลการประเมินประสิทธิภาพการฝึกประสบการณ์วิชาชีพ ได้ทราบปัญหาและอุปสรรคการปฏิบัติงาน ได้กลยุทธ์การพัฒนาประสิทธิภาพการปฏิบัติงานการฝึกประสบการณ์วิชาชีพ ของคณะมนุษยศาสตร์

และสังคมศาสตร์ มหาวิทยาลัยราชภัฏเชียงใหม่ และเพื่อนำข้อมูลที่ได้ไปใช้ในการปรับปรุงและพัฒนาระบบบริหารจัดการ สร้างคู่มือการฝึกประสบการณ์วิชาชีพของคณะมนุษยศาสตร์และสังคมศาสตร์ มหาวิทยาลัยราชภัฏเชียงใหม่ ให้เกิดประสิทธิภาพสูงสุดต่อไป

วัตถุประสงค์ของการวิจัย

1. เพื่อประเมินประสิทธิภาพการปฏิบัติงานการฝึกประสบการณ์วิชาชีพของคณะมนุษยศาสตร์และสังคมศาสตร์ มหาวิทยาลัยราชภัฏเชียงใหม่
2. เพื่อศึกษาปัญหาและอุปสรรคการปฏิบัติงานฝึกประสบการณ์วิชาชีพของคณะมนุษยศาสตร์และสังคมศาสตร์ มหาวิทยาลัยราชภัฏเชียงใหม่
3. เพื่อค้นหากลยุทธ์การพัฒนาประสิทธิภาพการปฏิบัติงานการฝึกประสบการณ์วิชาชีพของคณะมนุษยศาสตร์และสังคมศาสตร์ มหาวิทยาลัยราชภัฏเชียงใหม่

วรรณกรรมที่เกี่ยวข้อง

ผู้วิจัยได้ศึกษาเอกสารงานวิจัยที่เกี่ยวข้อง จึงได้สรุปและนำเสนอตามหัวข้อดังต่อไปนี้

1. แนวคิดกลยุทธ์การพัฒนาประสิทธิภาพการปฏิบัติงาน

กลยุทธ์ หมายถึง รูปแบบการตัดสินใจ หรือการกระทำโดยเฉพาะซึ่งผู้จัดการนำมาใช้เพื่อให้บรรลุผลสำเร็จตามเป้าหมายที่องค์การวางไว้

องค์การเป็นจำนวนมากได้มีการกำหนดรูปแบบการบริหารเชิงกลยุทธ์ขึ้น โดยพิจารณาความสอดคล้องกับลักษณะการดำเนินงาน องค์การโดยทั่วไปจะมีการกำหนดรูปแบบการบริหารเชิงกลยุทธ์ ดังนี้

- 1) การประเมินสภาพการทำงาน (Assessing) เป็นกระบวนการศึกษาถึงภาพต่างๆ รวมทั้งข้อมูลที่จำเป็นเพื่อจะนำมาเป็นตัวกำหนดถึงความต้องการขององค์การ และความเป็นไปได้เพื่อก่อให้เกิดการเปลี่ยนแปลง
- 2) จัดลำดับความสำคัญของงาน (Prioritizing) เป็นกระบวนการกำหนดเป้าหมาย จุดประสงค์ และกิจกรรมต่างๆ ขององค์การตามลำดับความสำคัญ
- 3) ออกแบบวิธีการทำงาน (Designing) เป็นกระบวนการวางแผนขั้นตอนวิธีการทำงานฝ่ายต่างๆ เพื่อก่อให้เกิดการเปลี่ยนแปลง
- 4) จัดสรรทรัพยากร (Allocation Resources) เป็นกระบวนการกำหนดทรัพยากรต่างๆ ให้เกิดประโยชน์สูงสุดในการทำงาน

5) ประสานงาน (Coordinating) เป็นกระบวนการที่เกี่ยวข้องกับคน เวลา วัสดุอุปกรณ์ และสิ่งอำนวยความสะดวกต่าง ๆ เพื่อจะทำให้การเปลี่ยนแปลงบรรลุผลสำเร็จ

6) นำการทำงาน (Directing) เป็นกระบวนการที่มีอิทธิพลต่อการปฏิบัติของแต่ละฝ่ายภายในองค์การ เพื่อให้เกิดสภาพที่เหมาะสม บรรลุผลแห่งการเปลี่ยนแปลงให้มากที่สุด

2. กรอบมาตรฐานคุณวุฒิระดับอุดมศึกษาของสำนักคณะกรรมการอุดมศึกษา

ความหมายของกรอบมาตรฐานคุณวุฒิระดับอุดมศึกษาแห่งชาติ (Thai Qualifications Framework for Higher Education: TQF: HEEd) หมายถึง กรอบที่แสดงระบบคุณวุฒิการศึกษาระดับอุดมศึกษาของประเทศ ซึ่งประกอบด้วย ระดับคุณวุฒิ การแบ่งสายวิชา ความเชื่อมโยงต่อเนื่องจากคุณวุฒิซึ่งเพิ่มสูงขึ้นตามระดับของคุณวุฒิ ลักษณะของหลักสูตรในแต่ละระดับคุณวุฒิ ปริมาณการเรียนรู้ที่สอดคล้องกับเวลาที่ต้องใช้ การเปิดโอกาสให้เทียบโอนผลการเรียนรู้จากประสบการณ์ ซึ่งเป็นการส่งเสริมการเรียนรู้ตลอดชีวิต รวมทั้งระบบและกลไกที่ให้ความมั่นใจ ในประสิทธิผลการดำเนินงานตามกรอบมาตรฐานคุณวุฒิระดับอุดมศึกษาแห่งชาติของสถาบันอุดมศึกษาว่า สามารถผลิตบัณฑิตให้บรรลุคุณภาพตามมาตรฐานผลการเรียนรู้ มาตรฐานผลการเรียนรู้แต่ละด้านของคุณวุฒิระดับปริญญาตรี อย่างน้อยต้องเป็นดังนี้ (1) ด้านคุณธรรม จริยธรรม (2) ด้านความรู้ (3) ด้านทักษะทางปัญญา (4) ด้านทักษะความสัมพันธ์ระหว่างบุคคลและความรับผิดชอบ และ (5) ด้านทักษะการวิเคราะห์เชิงตัวเลข การสื่อสาร และการใช้เทคโนโลยีสารสนเทศ

3. การฝึกประสบการณ์วิชาชีพ

การฝึกประสบการณ์วิชาชีพเป็นกิจกรรมที่สำคัญยิ่งในกระบวนการเรียนการสอนวิชาชีพวิชาการสาขาต่าง ๆ เป็นกิจกรรมที่ให้นักศึกษามีโอกาสฝึกปฏิบัติงานในหน่วยงานที่มีลักษณะงานตรงตามสาขาวิชาชีพที่นักศึกษาเลือกเรียน เพื่อให้นักศึกษาจะได้พัฒนาความรู้ ความสามารถทั้งภาคทฤษฎีและภาคปฏิบัติควบคู่กันไปในสภาวะแวดล้อมที่เป็นจริง ทำให้นักศึกษาได้รับประสบการณ์ตรงด้วยตนเอง สรุปได้ว่า การฝึกประสบการณ์วิชาชีพ หรือ การฝึกงาน หมายถึงกระบวนการที่นักศึกษา ซึ่งได้รับการศึกษาจากคณะตลอดหลักสูตรจนถึง ภาคเรียนสุดท้าย ก่อนสำเร็จการศึกษา นำความรู้ ทักษะ ที่ได้รับจากการศึกษา ไปฝึกประสบการณ์วิชาชีพจริง ตามหลักสูตรที่ศึกษา ในสถานประกอบการ เพื่อเรียนรู้ประสบการณ์ตรง และเตรียมความพร้อมก่อนก้าวเข้าสู่ตลาดแรงงานในอนาคต

4. งานวิจัยที่เกี่ยวข้อง

จากการศึกษางานวิจัยที่เกี่ยวข้อง พบว่า ได้มีนักวิจัยได้เคยศึกษาเกี่ยวกับการฝึกประสบการณ์วิชาชีพ ดังนี้ ประมวล ต้นยะ และคณะ (2543) ศึกษาเรื่อง การศึกษาสภาพปัจจุบัน ปัญหา และแนวทางการจัดการฝึกประสบการณ์วิชาชีพ นักศึกษาสถาบันราชภัฏนครราชสีมา พบว่า 1) สภาพปัจจุบันของการจัดการฝึกประสบการณ์วิชาชีพ นักศึกษาส่วนมากติดต่อกับสถานที่ฝึกประสบการณ์วิชาชีพเอง โดยคาดว่าจะได้ฝึกตรงตามสาขา

ที่เรียน ในขณะที่ฝึกประสบการณ์วิชาชีพนักศึกษาส่วนมากได้รับมอบหมายงานทั้งที่ตรงและไม่ตรงกับสาขาที่เรียน

2) ปัญหาการจัดการฝึกประสบการณ์วิชาชีพ นักศึกษาที่ส่วนมากไม่มีปัญหาในการหาสถานที่ฝึกประสบการณ์วิชาชีพ ส่วนที่มีปัญหาพบว่าเป็นปัญหาในการขาดความรู้เกี่ยวกับสถานที่ฝึกประสบการณ์วิชาชีพมากที่สุด ในขณะที่ฝึกประสบการณ์วิชาชีพนักศึกษาส่วนมากไม่มีปัญหา ส่วนที่มีปัญหาพบว่าเป็นปัญหาในการไม่มีโอกาสใช้ความรู้ความสามารถอย่างเต็มที่มากที่สุด รองลงมาอาจารย์ไม่ไปนิเทศ เดินทางไกล และอาจารย์ไปนิเทศน้อยครั้งเกินไปตามลำดับ อาจารย์นิเทศส่วนมากมีความคิดเห็นว่าการหาสถานที่ฝึกประสบการณ์วิชาชีพมีปัญหา การเตรียมการฝึกประสบการณ์วิชาชีพเพียงพอ การประสานงานระหว่างสถาบันกับสถานที่ฝึกประสบการณ์วิชาชีพดีแล้ว และการนิเทศการฝึกประสบการณ์วิชาชีพที่ดำเนินการอยู่เหมาะสม 3) แนวทางการจัดการฝึกประสบการณ์วิชาชีพ นักศึกษามีความคิดเห็นว่า สิ่งที่ควรพิจารณามากที่สุดในการเลือกสถานที่ฝึกประสบการณ์วิชาชีพ ได้แก่ ตรงกับสาขาที่เรียน รองลงมาเป็นโอกาสในการได้งาน เมื่อนักศึกษาไปฝึกประสบการณ์วิชาชีพควรให้หน่วยงานและอาจารย์ร่วมกันนิเทศ และให้คำแนะนำ โดยนักศึกษาคิดว่าการที่มีอาจารย์ไปนิเทศทำให้นักศึกษารู้สึกอบอุ่น ส่วนการเตรียมนักศึกษาก่อนออกฝึกประสบการณ์วิชาชีพ นักศึกษาคิดว่า ควรอบรมเพิ่มเติมโดยอาจารย์ของสถาบันมากที่สุด นักศึกษาควได้รับ การฝึกเพิ่มเติมในเรื่องคอมพิวเตอร์ ภาษาอังกฤษ และบุคลิกภาพ นอกจากนั้นอาจารย์นิเทศก็มีความคิดเห็นว่าการประสานงานระหว่างหน่วยงานกับสถาบันเพื่อให้ชัดเจนในบทบาทของแต่ละหน่วยงาน และควรมีการนิเทศ และประเมินผลการฝึกประสบการณ์วิชาชีพนักศึกษาร่วมกันระหว่างหน่วยงานและอาจารย์นิเทศ ผู้บริหารหน่วยงานให้ข้อเสนอแนะว่าควรมีการประสานงานระหว่างสถาบันและหน่วยงานเพื่อให้ทราบจุดประสงค์ว่าต้องการให้หน่วยงานฝึกด้านใดบ้าง

ชนิษฐา พามาและประสิตา อินทะจันทร์ (2550) ศึกษาเรื่อง ระบบจัดการ ติดตามและประเมินผลการฝึกประสบการณ์วิชาชีพของนักเรียนนักศึกษา กรณีศึกษา : วิทยาลัยอาชีวศึกษาพิษณุโลก ระบบจัดการติดตาม และประเมินผลการฝึกประสบการณ์วิชาชีพนี้ ถูกพัฒนาโดยใช้โปรแกรมในรูปแบบของ Web Application โดยใช้ Apache เป็น Web Server และใช้ภาษา PHP Online บนอินเทอร์เน็ต ระบบ Offline ผ่านทางไปรษณีย์หรือโทรศัพท์ โดยนักเรียน นักศึกษาจะทำการค้นหาและเลือกสถานประกอบการที่ต้องการเข้าฝึกประสบการณ์วิชาชีพผ่านระบบ Online และติดต่อประสานงานกับครูนิเทศก์ รวมถึงดูผลการฝึกประสบการณ์วิชาชีพผ่านระบบ Online ได้ ส่วนสถานประกอบการสามารถประเมินผลการฝึกประสบการณ์วิชาชีพและประสานงานกับครูนิเทศก์ได้ทั้งระบบ Online และระบบ Offline จากการประเมินผลประสิทธิภาพของระบบ ผลการประเมินพบว่าผู้ใช้งานและผู้บริหารมีระดับความพึงพอใจอยู่ในเกณฑ์ค่อนข้างดี โปรแกรมนี้สามารถสนับสนุนการปฏิบัติงานทางด้านการจัดการ ติดตามและประเมินผลการฝึกประสบการณ์วิชาชีพของนักเรียน นักศึกษาในองค์กรได้ค่อนข้างดี

นกน้อย สุทธิสนธ์ (2550) ศึกษาเรื่อง การศึกษาระบบและวิธีการจัดการการฝึกประสบการณ์วิชาชีพ ของ นักศึกษาคณะวิทยาศาสตร์ มหาวิทยาลัยราชภัฏอุบลราชธานี ผลการวิจัยพบว่า โดยภาพรวมกลุ่มตัวอย่างส่วนใหญ่เป็นเพศหญิง ส่วนใหญ่เข้ารับการฝึกประสบการณ์วิชาชีพโดยการติดต่อเอง และการฝึกประสบการณ์วิชาชีพ ตรงกับสาขาที่ตนเองเรียนมา รูปแบบในการจัดการการบริหารในการฝึกประสบการณ์วิชาชีพส่วนใหญ่ ทำสัมมนา และเขียนโครงการพิเศษส่งและการฝึกประสบการณ์วิชาชีพส่วนใหญ่ฝึกจำนวน 1 ครั้ง และหน่วยงานที่นักศึกษา ชอบฝึกงานมากที่สุดคือ หน่วยงานราชการ และนักศึกษาต้องการที่จะทำงานในหน่วยงานนั้นเป็นส่วนใหญ่ โดย ภาพรวมนักศึกษามีความคิดเห็นเกี่ยวกับการฝึกประสบการณ์วิชาชีพอยู่ในระดับมาก

เด่นชัย สมปอง (2555) ศึกษาเรื่อง การศึกษาสภาพปัญหาการจัดการฝึกประสบการณ์วิชาชีพนักศึกษา หลักสูตรบริหารธุรกิจ ตามกรอบมาตรฐานคุณวุฒิระดับอุดมศึกษา ผลการวิจัยสรุปได้ดังนี้ 1. สภาพปัจจุบันของการจัดการฝึกประสบการณ์วิชาชีพนักศึกษา พบว่านักศึกษาออกฝึกประสบการณ์วิชาชีพในภาคเรียนฤดูร้อนมากที่สุด และการฝึกประสบการณ์วิชาชีพเป็นแบบทั่วไป นักศึกษาส่วนมากจะออกฝึกงานในหน่วยงานรัฐวิสาหกิจ สถานที่ตั้งหน่วยงานที่ นักศึกษาออกฝึกประสบการณ์ในเขตมหาวิทยาลัยมากที่สุด สถานที่ฝึกนักศึกษาจะหาเองทั้งหมด งานที่ได้รับมอบหมายในการฝึกงานมีทั้งตรงและไม่ตรงกับงานสาขาที่เรียน อาจารย์นิเทศก์และสถานประกอบการคิดว่านักศึกษาได้ความรู้และประสบการณ์ในการฝึกในระดับ ปานกลาง และคณะมีการจัดกิจกรรมเตรียมการฝึกประสบการณ์วิชาชีพเพื่อพัฒนาทักษะและ ความรู้ให้สอดคล้องกับแผนการจัดการฝึกประสบการณ์ ภาคสนาม 2. ปัญหาของการจัดการฝึกประสบการณ์วิชาชีพนักศึกษา พบว่านักศึกษาส่วนใหญ่มีปัญหาในการฝึก ประสบการณ์วิชาชีพ ปัญหาที่พบมากที่สุดคือ ปัญหาเรื่องการส่งเอกสาร รองลงมาคือปัญหาในการเลือกสถานที่ฝึก 3. แนวทางในการจัดการฝึกประสบการณ์วิชาชีพนักศึกษา พบว่านักศึกษาส่วนมาก ต้องการหาสถานที่ฝึกเอง และ ต้องการให้มีระบบแจ้งปัญหาในการฝึกไปสู่อาจารย์ที่ปรึกษา อาจารย์นิเทศก์ให้ข้อเสนอแนะว่าควรให้ทางคณะ คัดเลือกสถานประกอบการและจัดทำฐานข้อมูลสถานประกอบการเพื่อช่วยแนะนำนักศึกษา ควรมีระบบติดต่อ ประสานงาน และควรนำเทคโนโลยีสารสนเทศและการสื่อสาร มาช่วยในการจัดการฝึกประสบการณ์วิชาชีพ นักศึกษา สถานประกอบการให้ข้อเสนอแนะว่า ทางคณะควร คัดเลือกสถานที่ฝึกงานไว้ให้นักศึกษาเพื่อลดปัญหา ความเหมาะสมของลักษณะงานกับสาขา ของนักศึกษา ควรมีระบบแจ้งปัญหาและร้องเรียนจากสถานประกอบการ และสถานประกอบการควรมีช่องทางในการแจ้งความประสงค์ต้องการนักศึกษาฝึกงาน

วิธีดำเนินการวิจัย

ในการวิจัยเรื่องกลยุทธ์การพัฒนาประสิทธิภาพการปฏิบัติงาน การฝึกประสบการณ์วิชาชีพของคณะมนุษยศาสตร์และสังคมศาสตร์ มหาวิทยาลัยราชภัฏเชียงใหม่ เป็นการวิจัยเชิงสำรวจ (Survey Research) โดยใช้แบบสอบถาม (Questionnaires) เป็นเครื่องมือในการเก็บรวบรวมข้อมูล โดยได้กำหนดประชากรและการเลือกกลุ่มตัวอย่างประชากรซึ่งเป็นกลุ่มเป้าหมายในการวิจัยครั้งนี้ แบ่งออกเป็น 3 กลุ่ม ดังนี้

1) นักศึกษาที่ลงทะเบียนเรียนรายวิชาฝึกประสบการณ์วิชาชีพ คณะมนุษยศาสตร์และสังคมศาสตร์ มหาวิทยาลัยราชภัฏเชียงใหม่ ในภาคเรียนที่ 2 ปีการศึกษา 2559 ทุกสาขาวิชา ประกอบด้วย 4 ส่วน ส่วนที่ 1 ข้อมูลผู้ตอบแบบสอบถาม ส่วนที่ 2 สภาพการฝึกประสบการณ์วิชาชีพ ส่วนที่ 3 ปัญหาในการฝึกประสบการณ์วิชาชีพ และส่วนที่ 4 ข้อเสนอแนะเพื่อการปรับปรุง

2) อาจารย์นิเทศก์นักศึกษาฝึกประสบการณ์วิชาชีพ คณะมนุษยศาสตร์และสังคมศาสตร์ มหาวิทยาลัยราชภัฏเชียงใหม่ ประกอบด้วย 2 ส่วน ส่วนที่ 1 ข้อมูลเกี่ยวกับผู้ตอบแบบสอบถาม และส่วนที่ 2 สภาพการจัดฝึกประสบการณ์วิชาชีพของนักศึกษา

3) หัวหน้าหน่วยงานหรือผู้ที่หัวหน้าหน่วยงานมอบหมายของหน่วยงานทั้งภาครัฐและภาคเอกชนที่รับนักศึกษาของคณะมนุษยศาสตร์และสังคมศาสตร์ มหาวิทยาลัยราชภัฏเชียงใหม่เข้าฝึกประสบการณ์วิชาชีพ ในภาคเรียนที่ 2 ปีการศึกษา 2559 ประกอบด้วย 4 ส่วน ส่วนที่ 1 ข้อมูลเกี่ยวกับสถานที่ฝึกประสบการณ์วิชาชีพ ส่วนที่ 2 สภาพการจัดฝึกประสบการณ์วิชาชีพของนักศึกษา ตอนที่ 4 การประเมินผลการฝึกประสบการณ์วิชาชีพ และส่วนที่ 4 ความคิดเห็นและข้อเสนอเพิ่มเติม

การตรวจสอบคุณภาพเครื่องมือ

ผู้วิจัยได้ทำการทดสอบความเที่ยงตรงของเนื้อหา (Content Validity) และความน่าเชื่อถือได้ (Reliability) ของแบบสอบถามก่อนนำไปเก็บข้อมูลจริง ดังนี้ คือการทดสอบความเที่ยงตรงของเนื้อหา (Content Validity) โดยผ่านการตรวจสอบจากผู้เชี่ยวชาญ 3 ท่าน หลังจากนั้นหาค่าความเที่ยงตรงตามเนื้อหา (IOC) มีค่าเท่ากับ 0.93

การทดสอบความเชื่อถือได้ของแบบสอบถาม (Reliability) โดยใช้วิธีหาค่าสัมประสิทธิ์แอลฟา (Alpha Coefficient) ตามวิธีของครอนบาค (Cronbach) ได้ค่าความเชื่อมั่น ของเครื่องมือที่ระดับ 0.907 ถือว่ายอมรับได้

ผลการวิจัย

มีผู้ตอบแบบสอบถามทั้งสิ้น 582 คน โดยมีนักศึกษาฝึกประสบการณ์วิชาชีพ จำนวน 377 คน คิดเป็นร้อยละ 64.8 รองลงมา ผู้บริหารหน่วยงานสถานประกอบการที่รับนักศึกษาฝึกประสบการณ์วิชาชีพ จำนวน 138 คน คิดเป็นร้อยละ 23.7 และอาจารย์นิเทศ จำนวน 67 คน คิดเป็นร้อยละ 11.5

ข้อมูลนักศึกษาที่ฝึกประสบการณ์วิชาชีพ ในภาคการศึกษาที่ 2 ปีการศึกษา 2559 ส่วนใหญ่ 3 อันดับแรกพบว่า เป็นนักศึกษาสาขาวิชาการพัฒนาชุมชน จำนวน 63 คน คิดเป็นร้อยละ 16.7 รองลงมา สาขาวิชาภาษาญี่ปุ่น จำนวน 43 คน คิดเป็นร้อยละ 16.7 และ สาขาวิชาภาษาไทย จำนวน 43 คิดเป็นร้อยละ 11.4 ส่วนใหญ่เรียนอยู่ภาคปกติ จำนวน 327 คิดเป็นร้อยละ 86.74 ระดับคะแนนเฉลี่ยสะสม ส่วนใหญ่อยู่ระหว่าง 2.51-3.00 จำนวน 126 คน คิดเป็นร้อยละ 33.42 ส่วนใหญ่เป็นเพศหญิง จำนวน 275 คน คิดเป็นร้อยละ 72.94 ส่วนใหญ่อายุ อยู่ในระหว่าง 20-22 ปี จำนวน 187 คน คิดเป็นร้อยละ 49.60 **สภาพการฝึกประสบการณ์วิชาชีพ** ส่วนใหญ่ เป็นหน่วยงานราชการอื่นที่ไม่ใช่สถานศึกษา จำนวน 90 คน คิดเป็นร้อยละ 23.87 รองลงมา เป็นหน่วยงานที่เป็นบริษัท จำนวน 51 คน คิดเป็นร้อยละ 13.53 รองลงมา สถานศึกษาของรัฐบาล จำนวน 45 คิดเป็นร้อยละ 11.94 รองลงมา โรงแรม รีสอร์ท จำนวน 43 คิดเป็นร้อยละ 11.41 รองลงมา สถานศึกษาเอกชน จำนวน 39 คน คิดเป็นร้อยละ 10.34 รองลงมา เป็นหน่วยงาน อื่นๆ จำนวน 35 คน คิดเป็นร้อยละ 9.28 รองลงมา เป็นหน่วยงานรัฐวิสาหกิจ จำนวน 22 คน คิดเป็นร้อยละ 5.84 รองลงมา เป็นหน่วยงานในกำกับของรัฐ (เช่น มทส.) จำนวน 20 คน คิดเป็นร้อยละ 5.31 รองลงมา เป็นโรงงาน จำนวน 17 คน คิดเป็นร้อยละ 4.51 และสุดท้าย เป็นหน่วยงานที่เป็นห้างร้าน จำนวน 9 คน คิดเป็นร้อยละ 2.39 สถานที่ตั้งของสถานที่ฝึกประสบการณ์วิชาชีพ ส่วนใหญ่ตั้งอยู่ อำเภอเมือง จังหวัดเชียงใหม่ จำนวน 241 คน คิดเป็นร้อยละ 63.93 รองลงมาตั้งอยู่ อำเภออื่นๆ ในจังหวัดเชียงใหม่ จำนวน 61 คน คิดเป็นร้อยละ 16.18 รองลงมา ตั้งอยู่จังหวัดอื่นนอกเหนือกรุงเทพมหานครและเชียงใหม่ จำนวน 59 คน คิดเป็นร้อยละ 15.65 และสุดท้าย สถานที่ตั้งของสถานที่ฝึกประสบการณ์วิชาชีพ ตั้งอยู่ กรุงเทพมหานคร จำนวน 14 คน คิดเป็นร้อยละ 3.71 การได้มาของสถานที่ฝึกประสบการณ์วิชาชีพส่วนใหญ่นักศึกษาติดต่อเอง จำนวน 353 คน คิดเป็นร้อยละ 93.63 รองลงมา หลักสูตรวิชา/อาจารย์จัดทำให้ จำนวน 19 คน คิดเป็นร้อยละ 5.04 สาเหตุที่เลือกสถานฝึกประสบการณ์วิชาชีพ ส่วนใหญ่ที่เลือก เนื่องจาก คาดว่าจะได้ฝึกประสบการณ์ตรงสาขาวิชาที่เรียน จำนวน 317 คน คิดเป็นร้อยละ 84.5 รองลงมา อยู่ในภูมิลำเนา จำนวน 97 คน คิดเป็นร้อยละ 25.9 รองลงมา ได้รับคำแนะนำจากอาจารย์ จำนวน 56 คิดเป็นร้อยละ 14.7 รองลงมา ได้รับคำแนะนำจากญาติหรือคนรู้จักในหน่วยงาน จำนวน 55 คน คิดเป็น ร้อยละ 14.7 และอื่น จำนวน 20 คิดเป็นร้อยละ 5.3 ลักษณะงานที่ได้รับมอบหมายให้ทำขณะฝึกประสบการณ์วิชาชีพ ส่วนใหญ่เป็นงานธุรการ งานเลขานุการ และการประสานงาน งานบริหารงานทั่วไป จัดการเอกสาร เรียนรู้งานของแผนกงานบุคคล ด้านพิมพ์หนังสือ

ราชการ งานวิเคราะห์นโยบายและแผน และงานประชาสัมพันธ์ งานที่นักศึกษาได้รับมอบหมายส่วนใหญ่มีทั้งตรงและไม่ตรง จำนวน 198 คิดเป็นร้อยละ 52.51 รองลงมาตอบว่า ตรง จำนวน 177 คน คิดเป็นร้อยละ 46.94 และตอบว่าไม่ตรง จำนวน 2 คิดเป็นร้อยละ 0.53 เวลาที่ใช้ในการฝึกประสบการณ์วิชาชีพ ส่วนใหญ่ วันจันทร์-วันศุกร์ จำนวน 326 คำตอบ คิดเป็นร้อยละ 86.9 รองลงมา สวัสดิการที่ได้รับจากสถานฝึกประสบการณ์วิชาชีพ ส่วนใหญ่ ไม่มี จำนวน 197 คิดเป็นร้อยละ 52.3 รองลงมา มีอาหารกลางวันให้ จำนวน 106 คน คิดเป็นร้อยละ 28.1 รองลงมา ได้รับเงินเดือน จำนวน 47 คน คิดเป็นร้อยละ 12.5 รองลงมา ได้รับเบี้ยรายวัน จำนวน 46 คน คิดเป็นร้อยละ 12.2 สถานที่พักขณะฝึกประสบการณ์วิชาชีพ ส่วนใหญ่อาศัยอยู่บ้านพักหรือหอพักที่นักศึกษาเช่าอยู่เอง จำนวน 224 คน คิดเป็นร้อยละ 59.9 รองลงมา เป็นบ้านพักของครอบครัวของตนเอง จำนวน 109 คน คิดเป็นร้อยละ 29.1 รองลงมา บ้านพักหรือหอพักที่สถานฝึกประสบการณ์วิชาชีพจัดให้โดยพักฟรี จำนวน 15 คน คิดเป็นร้อยละ 4 รองลงมา บ้านพักของญาติ จำนวน 12 คน คิดเป็นร้อยละ 3.2 รองลงมา หอพักที่สถานฝึกประสบการณ์วิชาชีพจัดให้โดยเสียค่าเช่า จำนวน 9 คน คิดเป็นร้อยละ 2.4 และอื่นๆ จำนวน 5 คิดเป็นร้อยละ 5 การเดินทางจากที่พักไปสถานที่ฝึกประสบการณ์วิชาชีพ ส่วนใหญ่ เดินทางโดย รถจักรยานยนต์ จำนวน 307 คน คิดเป็นร้อยละ 81.9 รองลงมา รถยนต์ส่วนตัว จำนวน 22 คิดเป็นร้อยละ 5.9 รองลงมา รถประจำทาง จำนวน 14 คน คิดเป็นร้อยละ 3.7 และ โดยการเดิน จำนวน 9 คิดเป็นร้อยละ 2.4 **ความพึงพอใจต่อการฝึกประสบการณ์วิชาชีพ** ด้านความสัมพันธ์กับบุคลากรในหน่วยงาน มีความพึงพอใจมากที่สุด จำนวน 301 คิดเป็นร้อยละ 79.84 รองลงมา ด้านคำแนะนำจากบุคลากรในหน่วยงาน จำนวน 288 คิดเป็นร้อยละ 76.39 รองลงมา ด้านคำแนะนำจากอาจารย์นิเทศ จำนวน 281 คิดเป็นร้อยละ 74.53 รองลงมา ด้านงานที่ได้รับมอบหมาย จำนวน 272 คิดเป็นร้อยละ 72.14 และด้านเวลาที่ได้รับมอบหมายงานให้ปฏิบัติงาน จำนวน 245 คิดเป็น 64.98 ความคิดเห็นเกี่ยวกับการส่งนักรุ่นต่อไป ส่วนใหญ่มีความคิดเห็นว่าควร จำนวน 353 คิดเป็นร้อยละ 93.9 และไม่ควรถ้าจำนวน 23 คิดเป็นร้อยละ 6.1 ปัญหาในการหาสถานที่ฝึกประสบการณ์วิชาชีพ พบว่าส่วนใหญ่ ไม่มีปัญหาในการฝึกประสบการณ์วิชาชีพ จำนวน 260 คิดเป็นร้อยละ 69 มีปัญหาขาดความรู้เกี่ยวกับสถานที่ฝึกประสบการณ์วิชาชีพ จำนวน 79 คิดเป็นร้อยละ 21 มีปัญหาสถานที่ฝึกประสบการณ์วิชาชีพอยู่ไกล จำนวน 36 คิดเป็นร้อยละ 9.5 มีปัญหาสถานที่ฝึกประสบการณ์วิชาชีพมีจำนวนจำกัดไม่เพียงพอ จำนวน 17 คิดเป็นร้อยละ 4.5 มีปัญหาเสียค่าใช้จ่ายในการติดต่อสูง จำนวน 12 คิดเป็นร้อยละ 3.2 รองลงมา มีปัญหาหน่วยงานที่ติดต่อไม่รับนักศึกษาฝึกประสบการณ์วิชาชีพ จำนวน 10 คิดเป็นร้อยละ 2.7 ปัญหาในขณะฝึกประสบการณ์วิชาชีพ ส่วนใหญ่ พบว่า ไม่มีปัญหาในขณะฝึกประสบการณ์วิชาชีพ จำนวน 211 คิดเป็นร้อยละ 57.2 และรองลงมา มีปัญหาในขณะฝึกประสบการณ์วิชาชีพ ข้อเสนอแนะควรเลือกสถานที่ฝึกประสบการณ์วิชาชีพควรพิจารณาสิ่งใดมากที่สุด ส่วนใหญ่ พบว่า ตรงกับสาขาวิชาที่เรียน มากที่สุด จำนวน 294 คิดเป็นร้อยละ 78 รองลงมา โอกาสในการได้งาน จำนวน

264 คิดเป็นร้อยละ 70 รองลงมา เดินทางสะดวก จำนวน 143 คิดเป็นร้อยละ 37.9 รองลงมา เป็นความต้องการของหน่วยงาน / สถานที่ฝึก จำนวน 71 คิดเป็นร้อยละ 18.8 รองลงมา ใกล้เคียงมีค่าเนา จำนวน 63 คิดเป็นร้อยละ 16.7 รองลงมา เป็นหน่วยงานที่มีชื่อเสียงในสาขาวิชานั้น ๆ จำนวน 53 คิดเป็นร้อยละ 14.1 และอื่นๆ ข้อเสนอแนะการหาสถานที่ฝึกประสบการณ์วิชาชีพที่เหมาะสมดำเนินการอย่างไร ส่วนใหญ่พบว่า นักศึกษาจัดหาและติดต่อหน่วยงาน จำนวน 255 คิดเป็นร้อยละ 59.7 รองลงมา สถาบัน/โปรแกรมจัดหาชื่อหน่วยงาน และให้นักศึกษาติดต่อกับหน่วยงานเอง จำนวน 150 คิดเป็นร้อยละ 39.8 และอื่นๆ เช่น การได้รับการพูดคุยกับอาจารย์ที่ปรึกษา เพื่อแนะแนวทางในการหาสถานที่ฝึกงานให้ตรงต่อบุคลิก ข้อเสนอแนะการเตรียมนักศึกษาก่อนออกฝึกประสบการณ์วิชาชีพที่คณะ/หลักสูตรวิชาจัดให้ พบว่า ส่วนใหญ่ มีความเห็นว่า เพียงพอ จำนวน 358 คิดเป็นร้อยละ 94.9 และรองลงมา ไม่เพียงพอ จำนวน 15 คิดเป็นร้อยละ 5 ข้อเสนอแนะวิธีเตรียมนักศึกษาก่อนออกฝึกประสบการณ์วิชาชีพที่ท่านคิดว่ามีประโยชน์ที่สุด พบว่า ส่วนใหญ่มีข้อเสนอแนะว่า ศึกษาดูงาน จำนวน 265 คิดเป็นร้อยละ 70.3 รองลงมา อบรมเพิ่มเติมโดยอาจารย์ของสถาบัน จำนวน 226 คิดเป็นร้อยละ 59.9 และรองลงมา อบรมเพิ่มเติมโดยวิทยากรภายนอก จำนวน 170 คิดเป็นร้อยละ 45.1

ข้อมูลอาจารย์นิเทศ ภาคเรียนที่ 2 ปีการศึกษา 2559 ส่วนใหญ่ เพศหญิง จำนวน 34 คน คิดเป็นร้อยละ 50.7 รองลงมา เพศชาย จำนวน 31 คน คิดเป็นร้อยละ 46.3 ไม่ตอบ จำนวน 2 คน คิดเป็นร้อยละ 3 วุฒิสุงสุดพบว่า ส่วนใหญ่ ปริญญาโท จำนวน 53 คิดเป็นร้อยละ 79.1 รองลงมา ปริญญาเอก จำนวน 14 คิดเป็นร้อยละ 20.9 ประสบการณ์ในการสอนระดับอุดมศึกษา ส่วนใหญ่ มีประสบการณ์ในการสอนระดับอุดมศึกษา มากกว่า 11 ปี จำนวน 24 คน คิดเป็นร้อยละ 35.8 รองลงมา 7-8 ปี จำนวน 13 คน คิดเป็นร้อยละ 19.4 รองลงมา 5-6 ปี จำนวน 12 คน คิดเป็นร้อยละ 17.9 รองลงมา 9-10 ปี จำนวน 7 คน คิดเป็นร้อยละ 10.4 รองลงมา 0-2 ปี จำนวน 6 คน คิดเป็นร้อยละ 9 และลำดับสุดท้าย มีประสบการณ์ในการสอนระดับอุดมศึกษา 3-4 ปี จำนวน 5 คน คิดเป็นร้อยละ 7.5 ประสบการณ์ในการนิเทศการฝึกงานนักศึกษา พบว่า ส่วนใหญ่ มีประสบการณ์ในการนิเทศการฝึกงานนักศึกษา มากที่สุด 5-6 ปี จำนวน 17 คน คิดเป็นร้อยละ 25.4 รองลงมา มากกว่า 11 ปีขึ้นไป จำนวน 16 คน คิดเป็นร้อยละ 23.9 รองลงมา 0-2 ปี จำนวน 12 คน คิดเป็นร้อยละ 17.9 รองลงมา 7-8 ปี จำนวน 9 คน คิดเป็นร้อยละ 13.4 รองลงมา 3-4 ปี จำนวน 7 คน คิดเป็นร้อยละ 10.4 รองลงมา 9-10 ปี จำนวน 3 คน คิดเป็นร้อยละ 4.5 และไม่มีผู้ตอบแบบสอบถาม จำนวน 3 คน คิดเป็นร้อยละ 4.5 เคยสอนรายวิชาที่เกี่ยวข้องกับงานที่นักศึกษาไปฝึกประสบการณ์วิชาชีพหรือไม่ พบว่า ส่วนใหญ่ เคย จำนวน 49 คน คิดเป็นร้อยละ และไม่เคย จำนวน 18 คน คิดเป็นร้อยละ 26.9 สภาพการจัดฝึกประสบการณ์วิชาชีพของนักศึกษา ลักษณะของหน่วยงานที่ท่านไปนิเทศนักศึกษา พบว่า ส่วนใหญ่ หน่วยงานราชการอื่นที่ไม่ใช่สถานศึกษาจำนวน 41 คน คิดเป็นร้อยละ 62.1 รองลงมา บริษัท จำนวน 34 คน คิดเป็นร้อยละ 51.5 รองลงมา สถานศึกษาของรัฐบาล จำนวน 29 คน คิดเป็นร้อยละ 43.9

รองลงมา ห้างร้าน และ โรงแรม อย่างละ จำนวน 20 คน คิดเป็นร้อยละ 30.3 รองลงมา หน่วยงานรัฐวิสาหกิจ จำนวน 19 คน คิดเป็นร้อยละ 28.8 รองลงมา สถานศึกษาเอกชน จำนวน 15 คิดเป็นร้อยละ 22.7 รองลงมา หน่วยงานในกำกับของรัฐ (เช่น มทส.) จำนวน 14 คน คิดเป็นร้อยละ 21.2 รองลงมา ธนาคาร จำนวน 3 คน คิดเป็นร้อยละ 4.5 และอื่นๆ ได้แก่ โรงพยาบาลและองค์กรพัฒนาเอกชน อย่างละ จำนวน 2 คน คิดเป็นร้อยละ 3 และรองลงมา สนามกอล์ฟ NGO และสายการบิน อย่างละ 1 คน คิดเป็นร้อยละ 1.5 สถานที่ตั้งของสถานที่ฝึก ประสบการณ์วิชาชีพที่ท่านไปนิเทศ พบว่า ส่วนใหญ่ อำเภอเมืองเชียงใหม่ จำนวน 60 คน คิดเป็นร้อยละ 89.6 รองลงมา อำเภออื่นๆ ในจังหวัดเชียงใหม่ จำนวน 39 คน คิดเป็นร้อยละ 58.2 รองลงมา จังหวัดอื่นนอกเหนือ กรุงเทพมหานครและเชียงใหม่ จำนวน 21 คน คิดเป็นร้อยละ 31.3 และสุดท้าย กรุงเทพมหานคร จำนวน 8 คน คิดเป็นร้อยละ 11.9 การได้มาของสถานที่ฝึกประสบการณ์วิชาชีพ 34 พบว่า ส่วนใหญ่ นักศึกษาติดต่อเอง จำนวน 54 คน คิดเป็นร้อยละ 81.8 รองลงมา สาขาวิชา/คณะ/สถาบันทำหนังสือติดต่อ จำนวน 13 คน คิดเป็นร้อยละ 19.7 รองลงมา อาจารย์เป็นผู้ติดต่อ จำนวน 2 คน คิดเป็นร้อยละ 3 ลักษณะงานที่นักศึกษาได้รับมอบหมายให้ทำ ขณะฝึกประสบการณ์วิชาชีพ ส่วนใหญ่ เป็นงานธุรการ ได้แก่ การเตรียมประชุมจัดทำรายงาน งานสารบรรณ จัดเก็บเอกสาร ถ่ายเอกสาร จำนวน 27 คน รองลงมา เป็นงานงานด้านโรงแรม เช่น พนักงานต้อนรับ งานเสิร์ฟ อาหาร งานลูกค้าสัมพันธ์ และการเขียนโปรแกรมการท่องเที่ยว รับจองทัวร์ จำนวน 15 คน เป็นงานอื่นๆ ตามลำดับ งานที่นักศึกษาได้รับมอบหมายตรงกับโปรแกรมวิชาของนักศึกษาหรือไม่ ส่วนมากมีความคิดเห็นว่างานที่นักศึกษาได้รับมอบหมาย มีทั้งตรงและไม่ตรง กับโปรแกรมวิชาของนักศึกษา จำนวน 38 คน คิดเป็นร้อยละ 56.7 รองลงมา งานที่นักศึกษาได้รับมอบหมาย ตรง จำนวน 28 คน คิดเป็นร้อยละ 41.8 ปริมาณงานที่นักศึกษาได้รับมอบหมายให้ทำขณะฝึกประสบการณ์วิชาชีพเป็นอย่างไร ส่วนมากมีความคิดเห็นว่างานที่นักศึกษาได้รับมอบหมายให้ทำขณะฝึกประสบการณ์วิชาชีพ มีปริมาณพอดี จำนวน 61 คน คิดเป็นร้อยละ 91 นักศึกษาได้รับความรู้และประสบการณ์จากการฝึกประสบการณ์วิชาชีพในครั้งนี้อยู่ในระดับมาก อาจารย์นิเทศก็มีความพึงพอใจต่อผลการฝึกประสบการณ์วิชาชีพของนักศึกษาอยู่ในระดับมากส่วนมากมีความคิดเห็นว่างานที่นักศึกษาได้รับมอบหมายให้ทำขณะฝึกประสบการณ์วิชาชีพในหน่วยงาน การหาสถานที่ฝึกประสบการณ์วิชาชีพของนักศึกษา ส่วนใหญ่ไม่มีปัญหา โปรแกรมวิชาเตรียมการฝึกประสบการณ์วิชาชีพให้นักศึกษาเพียงพอสำหรับการไปฝึกประสบการณ์วิชาชีพ ส่วนใหญ่พบว่า เพียงพอ ส่วนใหญ่พบว่า การประสานงานระหว่างมหาวิทยาลัยราชภัฏเชียงใหม่กับสถานที่ฝึกประสบการณ์วิชาชีพ ดีอยู่แล้ว ส่วนใหญ่พบว่า การนิเทศการฝึกประสบการณ์วิชาชีพของนักศึกษาที่สาขาวิชา/หลักสูตร ดำเนินการอยู่ขณะนี้เหมาะสม ส่วนใหญ่ พบว่า การประเมินผลการฝึกประสบการณ์วิชาชีพของนักศึกษาควรเป็น การประเมินร่วมกันระหว่างหน่วยงานและอาจารย์นิเทศ **ปัญหาและข้อเสนอเพิ่มเติม** อาจารย์นิเทศ ให้ข้อเสนอแนะเพิ่มเติมว่า 1) ควรเพิ่มทักษะด้านภาษาต่างประเทศให้นักศึกษา

มากขึ้น 2) ภาควิชาควรพิจารณาตารางสอนให้อาจารย์นิเทศกว่าโดยให้ไปนิเทศในช่วงที่ไม่มีการสอน 3) ในคู่มือฝึกประสบการณ์ควรมีการปรับปรุงให้มีหัวข้อดังนี้ สรุปผลที่ได้รับหรือทักษะการเรียนรู้ในแต่ละวัน ปัญหาอุปสรรคการทำงานหรือข้อเสนอแนะ 4) ควรส่งข้อกำหนดและเกณฑ์การประเมินที่ปรากฏในเล่มคู่มือฝึกประสบการณ์วิชาชีพไปให้หน่วยฝึกงานของนักศึกษาด้วย 5) ควรมีการจัดประชุมอาจารย์นิเทศเพื่อสรุปผลสะท้อนกลับจากการนิเทศ เพื่อปรับปรุงระบบการฝึกงานของคณะให้มีประสิทธิภาพมากขึ้น และทันกับช่วงเวลาฝึกงานและการทำประกันคุณภาพของหลักสูตร 6) อยากรให้สถาบันตระหนักถึงความสำคัญของการฝึกประสบการณ์วิชาชีพของนักศึกษาให้มากขึ้น และเอื้อความสะดวกให้อาจารย์นิเทศเพื่อการออกไปนิเทศได้อย่างเต็มที่ ทั้งภาระงาน การเดินทาง อื่นๆ ที่เกี่ยวข้อง และ 7) ควรให้นักศึกษาทราบข้อจำกัดของตนเองก่อนเลือกสถานที่ฝึกงานที่ตรงกับความรู้ความสามารถของตน

ข้อมูลเกี่ยวกับสถานที่ฝึกประสบการณ์วิชาชีพ สำหรับผู้บริหารหน่วยงาน

พบว่า ส่วนใหญ่ มีลักษณะของหน่วยงาน เป็น หน่วยงานราชการอื่นที่มีใช้สถานศึกษา จำนวน 54 แห่ง คิดเป็นร้อยละ 39.1 รองลงมา เป็นสถานศึกษาของรัฐบาล และ สถานศึกษาของเอกชน เท่ากันที่ร้อยละ จำนวน 16 แห่ง คิดเป็นร้อยละ 11.6 รองลงมา เป็นโรงแรม จำนวน 14 แห่ง คิดเป็นร้อยละ 10.1 รองลงมา เป็นบริษัท จำนวน 12 แห่ง คิดเป็นร้อยละ 8.7 รองลงมา เป็น หน่วยงานในกำกับของรัฐ (เช่น มทส.) โรงงาน ห้างร้าน อย่างละ 1 แห่ง คิดเป็นร้อยละ 0.7 และอื่นๆ ดังนี้ กิจการส่วนตัว 3 แห่ง คิดเป็นร้อยละ 2.2 องค์กรพัฒนาเอกชน (มูลนิธิ) 5 แห่ง คิดเป็นร้อยละ 3.6 ธุรกิจการบิน 1 แห่ง คิดเป็นร้อยละ 0.7 โรงพยาบาล 2 แห่ง คิดเป็นร้อยละ 1.4 และ โรงเรียนสอนดนตรี ร้านขายเครื่องดนตรี โรงเรียนสอนทำอาหาร เท่ากันที่ร้อยละ 1 แห่ง คิดเป็นร้อยละ 0.7 และมีผู้ไม่ตอบแบบสอบถาม จำนวน 3 แห่ง คิดเป็นร้อยละ 2.2 สถานที่ตั้งของสถานที่ฝึกประสบการณ์วิชาชีพ ส่วนใหญ่ตั้งอยู่อำเภอเมือง จังหวัดเชียงใหม่ จำนวน 79 แห่ง คิดเป็นร้อยละ 57.3 รองลงมาตั้งอยู่ อำเภออื่นๆ ในจังหวัดเชียงใหม่ จำนวน 29 แห่ง คิดเป็นร้อยละ 21 รองลงมา ตั้งอยู่จังหวัดอื่นนอกเหนือกรุงเทพมหานครและเชียงใหม่ จำนวน 26 คน คิดเป็นร้อยละ 18.8 และสุดท้าย สถานที่ตั้งของสถานที่ฝึกประสบการณ์วิชาชีพ ตั้งอยู่กรุงเทพมหานคร จำนวน 4 คน คิดเป็นร้อยละ 2.9

สภาพการจัดฝึกประสบการณ์วิชาชีพของนักศึกษา การได้มาของสถานที่ฝึกประสบการณ์วิชาชีพ ส่วนใหญ่ พบว่า นักศึกษาติดต่อเอง จำนวน 119 แห่ง คิดเป็นร้อยละ 87.5 รองลงมา โปรแกรมวิชา/คณะ/มหาวิทยาลัยทำหนังสือติดต่อ จำนวน 25 แห่ง คิดเป็นร้อยละ 18.4 รองลงมา อาจารย์เป็นผู้ติดต่อ จำนวน 3 แห่ง คิดเป็นร้อยละ 2.2 และอื่นๆ บริษัทติดต่อไปทางคณะ จำนวน 1 แห่ง คิดเป็นร้อยละ 0.7 ในการรับนักศึกษาฝึกประสบการณ์วิชาชีพ ผู้บริหารหน่วยงานส่วนใหญ่ต้องให้นักศึกษามาติดต่อเอง จำนวน 81 คำตอบ คิดเป็นร้อยละ 59.6 รองลงมา โปรแกรมวิชา/คณะ/มหาวิทยาลัยทำหนังสือติดต่อ จำนวน 64 คำตอบ คิดเป็นร้อยละ 47.1 รองลงมา อาจารย์เป็นผู้ติดต่อ จำนวน 16 คำตอบ คิดเป็นร้อยละ 11.8 และ อื่นๆ

ได้ทุกช่องทางข้างต้น จำนวน 5 คำตอบ คิดเป็นร้อยละ 3.6 สาเหตุที่ผู้บริหารหน่วยงานรับนักศึกษามาฝึกประสบการณ์วิชาชีพในหน่วยงาน พบว่า ส่วนใหญ่ ต้องการคนมาช่วยพนักงานในหน่วยงาน จำนวน 55 คำตอบ คิดเป็นร้อยละ 40.4 รองลงมา เคยรับนักศึกษารุ่นก่อนนี้แล้วพอใจ จำนวน 52 คำตอบ คิดเป็นร้อยละ 38.2 รองลงมา รู้จักกับนักศึกษา / พ่อแม่ / ญาติ จำนวน 13 คำตอบ คิดเป็นร้อยละ 9.6 รองลงมา รู้จักกับบุคลากรของมหาวิทยาลัย / โปรแกรมวิชา จำนวน 9 คำตอบ คิดเป็นร้อยละ 6.6 และอื่นๆ จำนวน 21 คำตอบ ผู้บริหารหน่วยงานมอบหมายงานให้นักศึกษาทำขณะฝึกประสบการณ์วิชาชีพ โดยคำนึงถึง ส่วนใหญ่ พบว่า ตรงกับโปรแกรมวิชา จำนวน 60 คำตอบ คิดเป็นร้อยละ 44.1 รองลงมา ตรงกับความต้องการในหน่วยงานของท่าน จำนวน 58 คำตอบ คิดเป็นร้อยละ 42.6 รองลงมา ทำตามคำแนะนำของอาจารย์ / โปรแกรมวิชา / สถาบัน จำนวน 7 คำตอบ คิดเป็นร้อยละ 5.1 และอื่นๆ จำนวน 8 คำตอบ งานที่ผู้บริหารหน่วยงานมอบหมาย ส่วนใหญ่ พบว่า มีทั้งตรงและไม่ตรง จำนวน 89 คำตอบ คิดเป็นร้อยละ 64.5 รองลงมา ตรง จำนวน 46 คำตอบ คิดเป็นร้อยละ 33.3 รองลงมา ไม่ตรง จำนวน 2 คำตอบ คิดเป็นร้อยละ 1.5 และ ไม่ตอบ จำนวน 1 คำตอบ คิดเป็นร้อยละ 0.7 เวลาที่ใช้ในการฝึกประสบการณ์วิชาชีพ ส่วนใหญ่ วันจันทร์-วันศุกร์ จำนวน 117 คำตอบ คิดเป็นร้อยละ 86.7 รองลงมา วันเสาร์ จำนวน 24 คำตอบ คิดเป็นร้อยละ 17.8 รองลงมา วันอาทิตย์ จำนวน 13 คำตอบ และอื่นๆ เช่น ทุกวัน ยกเว้นวันจันทร์ , วันจันทร์-วันเสาร์, ทำงาน 6 วันต่อสัปดาห์ , ตามตารางงานที่กำหนด , ตามความเหมาะสมกับสถานการณ์ จำนวน 27 คำตอบ คิดเป็นร้อยละ 18.9 สวัสดิการที่หน่วยงานจัดให้ในขณะที่ที่นักศึกษาฝึกประสบการณ์วิชาชีพ ส่วนใหญ่ ไม่มี จำนวน 69 คำตอบ คิดเป็นร้อยละ 51.1 รองลงมา อาหารกลางวัน จำนวน 42 คำตอบ คิดเป็นร้อยละ 31.1 รองลงมา เงินเดือน จำนวน 15 คำตอบ คิดเป็นร้อยละ 11.1 รองลงมา ที่พัก จำนวน 11 คำตอบ คิดเป็นร้อยละ 8.1 รองลงมา เบี้ยเลี้ยงรายวัน จำนวน 5 คำตอบ คิดเป็นร้อยละ 3.7 และสวัสดิการอื่นๆ เช่น ประกันอุบัติเหตุ , เบี้ยเลี้ยงงานนอกสถานที่ , สวัสดิการคูปอง, ยูนิฟอร์มและบัตรรับประทานอาหารหลังฝึกงานเสร็จ จำนวน 18 คำตอบ คิดเป็นร้อยละ 12.6 ผู้บริหารของหน่วยงาน ได้รับการนิเทศในรูปแบบ ส่วนใหญ่ นิเทศร่วมกันโดยบุคลากรในหน่วยงานและอาจารย์จากสถาบัน จำนวน 60 คำตอบ คิดเป็นร้อยละ 44.4 รองลงมา นิเทศโดยอาจารย์จากสถาบัน จำนวน 50 คำตอบ คิดเป็นร้อยละ 37 รองลงมา นิเทศโดยบุคลากรในหน่วยงาน จำนวน 36 คำตอบ คิดเป็นร้อยละ 26.7 และอื่นๆ วันที่อาจารย์มานิเทศ ตรงกับวันหยุดของนักศึกษาเลยไม่ได้นิเทศ จำนวน 1 คำตอบ คิดเป็นร้อยละ 0.7 นักศึกษาได้รับความรู้และประสบการณ์จากการฝึกประสบการณ์วิชาชีพในครั้งนี้ ส่วนใหญ่ อยู่ในระดับ มาก ผู้บริหารหน่วยงานส่วนใหญ่มีความประสงค์จะรับนักศึกษาจากมหาวิทยาลัยราชภัฏเชียงใหม่รุ่นต่อไป เพื่อฝึกประสบการณ์วิชาชีพในหน่วยงานอีก

การประเมินผลการฝึกประสบการณ์วิชาชีพ ผู้บริหารหน่วยงานส่วนใหญ่มีความพึงพอใจระดับมาก มีค่าเฉลี่ยรวม $\bar{X} = 4.04$ หากพิจารณาตามด้านต่างๆ พบว่า ด้านคุณธรรมจริยธรรม มีค่าเฉลี่ยสูงสุด 4.36 รองลงมา

ด้านทักษะความสัมพันธ์ระหว่างบุคคลและความรับผิดชอบ มีค่าเฉลี่ย 4.11 รองลงมา ด้านความรู้ มีค่าเฉลี่ย 4.02 รองลงมา ด้านทักษะทางปัญญา มีค่าเฉลี่ย 3.86 และด้านทักษะและการวิเคราะห์เชิงตัวเลข การสื่อสารและเทคโนโลยี มีค่าเฉลี่ย 3.86

ผู้บริหารหน่วยงานมีข้อเสนอแนะดังนี้ 1) อยากให้นักศึกษามีความกระตือรือร้นในการทำงานให้มากขึ้น และมีความมั่นใจในตัวเอง และกล้าที่จะแสดงออก 2) อยากให้อาจารย์นิเทศควรมาดูติดตามนักศึกษาที่ออกฝึกตามหน่วยฝึกอย่างสม่ำเสมอ เป็นที่ปรึกษาให้หน่วยฝึก และอยากให้อาจารย์มานิเทศงาน อย่างน้อย 1-2 ครั้ง 3) นักศึกษาควรหมั่นศึกษาการใช้ภาษาทางราชการให้มากขึ้น ควรมีความรู้ด้านสารบรรณ งานธุรการ 4) นักศึกษาควรหมั่นศึกษาและฝึกปฏิบัติการ Microsoft Excel Microsoft Word เพิ่มขึ้น เพื่อที่จะสามารถนำไปใช้ในการทำงานในอนาคตต่อไป 5) ระยะเวลาฝึกงานน้อยเกินไป เห็นควรให้ระยะเวลาการฝึกงานมากกว่า 90 วันขึ้นไปเพื่อหมุนเวียนการปฏิบัติงานในแต่ละแผนกให้ครบ 6) ควรมีคอร์สอบรมเสริมบุคลิกภาพและทัศนคติในการทำงานก่อนการฝึกประสบการณ์วิชาชีพ 7) อยากให้นักศึกษามีช่วงเวลาฝึกงาน แบบคละช่วงเวลา เพราะบางเดือนมาขอฝึกงานหลายสิบคน บางเดือนไม่มีเลย 8) ทางมหาวิทยาลัยน่าจะมีการตรวจสอบสถานที่ฝึกงานก่อน ว่าตรงกับสาขาวิชาที่ นักศึกษาเรียนหรือไม่ ให้ได้ใช้ประสบการณ์อย่างเต็มที่เน้นเมืองใหญ่ที่มีนักท่องเที่ยวต่างชาติเยอะๆ

อภิปรายผล

จากการศึกษาค้นคว้าเกี่ยวกับกลยุทธ์การพัฒนาประสิทธิภาพการปฏิบัติงาน การฝึกประสบการณ์วิชาชีพ ของคณะมนุษยศาสตร์และสังคมศาสตร์ มหาวิทยาลัยราชภัฏเชียงใหม่ สามารถอภิปรายผลการวิจัยได้ดังนี้

1. สถานที่ฝึกประสบการณ์วิชาชีพ นักศึกษาคณะมนุษยศาสตร์และสังคมศาสตร์ มหาวิทยาลัยราชภัฏเชียงใหม่ส่วนมากออกฝึกประสบการณ์วิชาชีพในหน่วยงานที่ เป็นหน่วยงานราชการอื่นที่ไม่ใช่สถานศึกษา ซึ่งสถานที่ตั้งของสถานที่ฝึกประสบการณ์วิชาชีพอยู่ในอำเภอเมือง จังหวัดเชียงใหม่มากที่สุด แหล่งฝึกประสบการณ์วิชาชีพของนักศึกษาแต่ละสาขาวิชาแตกต่างกันสอดคล้องกับสาขาวิชาของนักศึกษา และเหตุผลในการฝึกประสบการณ์วิชาชีพที่นักศึกษาส่วนมากเลือกเพราะคาดว่าจะได้ฝึกประสบการณ์ตรงตามสาขาวิชาที่เรียน นอกจากนั้นยังคำนึงถึงการอยู่ในภูมิลำเนาด้วย ทำให้นักศึกษาส่วนมากเลือกสถานที่ฝึกประสบการณ์วิชาชีพอยู่ในอำเภอเมือง จังหวัดเชียงใหม่ ซึ่งอาจทำให้นักศึกษาประหยัดค่าใช้จ่าย และอาจารย์นิเทศสามารถไปติดตามนิเทศได้สะดวก ซึ่งสอดคล้องกับงานวิจัยของศุภกิจ วิทยาศิลป์ (2550) และ นกน้อย สุทธิสนธิ์ (2550) ซึ่งพบว่า ส่วนใหญ่เข้ารับการฝึกประสบการณ์วิชาชีพ โดยนักศึกษาติดต่อกันเอง แต่อย่างไรก็ตามพบว่ามึนักศึกษาบางสาขาวิชาที่มีความต้องการออกฝึกประสบการณ์วิชาชีพในต่างจังหวัดแต่มีข้อจำกัดที่อาจารย์นิเทศบางสาขาวิชาไม่อนุญาตให้ไปฝึกงานในสถานที่ไกลๆ ได้เนื่องจากติดปัญหาเกี่ยวกับการนิเทศนักศึกษา สถานที่ฝึกประสบการณ์วิชาชีพ

เหล่านี้ส่วนมากได้มาโดยนักศึกษาติดต่อเอง ในเรื่องนี้อาจารย์นิเทศก็ได้เสนอแนะในการแก้ปัญหาในการหาสถานที่ฝึกประสบการณ์วิชาชีพของนักศึกษา ควรมีการตั้งคณะกรรมการร่วมพิจารณาตามความเหมาะสมกับความรู้ความสามารถและบุคลิกของนักศึกษา คณาจารย์ในสาขาวิชาควรมีส่วนร่วมในการพิจารณาสถานประกอบการที่นักศึกษาจะเลือกไปฝึกงาน ควรจัดประชุมสัมมนาระหว่างหัวหน้าสถานประกอบการ พี่เลี้ยง และอาจารย์นิเทศ ทำความเข้าใจและออกแนวปฏิบัติร่วมกัน และมหาวิทยาลัยน่าจะมียงบประมาณสนับสนุนบางส่วนให้นักศึกษาที่ออกฝึกประสบการณ์วิชาชีพ โดยอาจจะมีเงื่อนไขบางอย่างหรือระเบียบต่างๆ รองรับให้ปฏิบัติตาม

2. ลักษณะงานที่ได้รับมอบหมาย นักศึกษา อาจารย์นิเทศ และผู้บริหารหน่วยงานส่วนมากมีการรับรู้ตรงกันว่า งานที่นักศึกษาได้รับมอบหมายให้ทำขณะไปฝึกประสบการณ์วิชาชีพมีทั้งตรงและไม่ตรงกับสาขาวิชาที่เรียน ลักษณะงานที่ได้รับมอบหมายงาน ส่วนใหญ่ เกี่ยวกับงานธุรการ งานด้านการโรงแรม โดยเป็นลักษณะงานภาคสนามและภาคสำนักงาน ปริมาณงานที่นักศึกษาได้รับ มีความพอดี ซึ่งหัวหน้าหน่วยงานส่วนมากระบุว่า ในการมอบหมายงานให้นักศึกษาทำขณะฝึกประสบการณ์วิชาชีพ คำนึงถึงความตรงกับโปรแกรมวิชาของนักศึกษา และความต้องการของหน่วยงาน ซึ่งมีความสอดคล้องกับงานวิจัยของ เต็นชัย สมปอง (2555) และ นกน้อย สุทธิสนธิ์ (2550) ซึ่งพบว่า งานที่ได้รับมอบหมายในการฝึกงานมีทั้งตรงและไม่ตรงกับงานสาขาที่เรียน

3. การประเมินผลการฝึกประสบการณ์วิชาชีพ อาจารย์นิเทศที่เป็นกลุ่มตัวอย่างส่วนมากมีความคิดเห็นว่าการประเมินผลการฝึกประสบการณ์วิชาชีพของนักศึกษา ควรเป็นการประเมินร่วมกันระหว่างหน่วยงานและอาจารย์นิเทศ นอกจากนั้นผู้บริหารหน่วยงานที่รับนักศึกษาเข้าฝึกงานได้ให้ข้อเสนอแนะว่า ควรมีการนิเทศร่วมกันระหว่างบุคลากรในหน่วยงานและอาจารย์จากสถาบัน ซึ่งสอดคล้องกับงานวิจัยของ ประมวล ตันยะ (2543) ที่พบว่า อาจารย์นิเทศและผู้บริหารหน่วยงานที่รับนักศึกษาเข้าฝึกงานได้ให้ข้อเสนอแนะว่า ควรเป็นการประเมินร่วมกันระหว่างหน่วยงานและอาจารย์นิเทศ และจากการศึกษาพบว่า การประเมินผลการฝึกประสบการณ์วิชาชีพ เป็นการประเมินผลตามแบบฟอร์มแบบประเมินที่คณะได้ส่งให้นักศึกษานำไปยื่นไปพร้อมกับหนังสือส่งตัวนักศึกษาเข้าร่วมการฝึกประสบการณ์วิชาชีพ เมื่อนักศึกษาฝึกงานเสร็จสิ้นตามกำหนดแล้ว หัวหน้าสถานประกอบการจะเป็นผู้ประเมินผล โดยทำการส่งผลการประเมินการฝึกงานกลับมาให้คณะ โดยวิธีต่างๆ ดังนี้ 1. สถานประกอบการฝากนักศึกษานำกลับมาให้คณะ 2. สถานประกอบการส่งกลับมาทางคณะโดยทางไปรษณีย์ 3. สถานประกอบการส่งกลับมาคณะโดยทางโทรสาร เจ้าหน้าที่คณะทำการรวบรวม ตามที่ 1-3 ดังกล่าว แล้วจัดส่งให้แต่ละภาควิชา/หลักสูตร แต่ละภาควิชา/หลักสูตรส่งต่อให้อาจารย์นิเทศที่รับผิดชอบรายวิชาทำการรวบรวมคะแนน จากกระบวนการดังกล่าวนี้ อาจจะทำให้เกิดปัญหาในการรวบรวมคะแนนผลการประเมินผลการฝึกประสบการณ์วิชาชีพเกิดความล่าช้าและแบบฟอร์มการประเมินผลอาจเกิดการสูญหายระหว่างทางได้ ซึ่งหากคณะมีระบบจัดการ ติดตามและประเมินผลการฝึกประสบการณ์วิชาชีพ จะสามารถลดปัญหาในการติดตามผลการฝึก

ประสบการณ์วิชาชีพของนักศึกษาได้ ซึ่งสอดคล้องกับงานวิจัยของ ชนิษฐา พามาและประสิทธิ์ อินทะจันทร์ (2550) ศึกษาเรื่อง ระบบจัดการ ติดตามและประเมินผลการฝึกประสบการณ์วิชาชีพของนักเรียนนักศึกษา วิทยาลัยอาชีวศึกษาพิษณุโลก พบว่า ระบบจัดการติดตาม และประเมินผลการฝึกประสบการณ์ วิชาชีพนี้ ถูกพัฒนาโดยใช้โปรแกรมในรูปแบบของ Web Application โดยใช้ Apache เป็น Web Server และใช้ ภาษา PHP Online บนอินเทอร์เน็ต ระบบ Offline ผ่านทางไปรษณีย์หรือโทรศัพท์ โดยนักเรียน นักศึกษาจะทำการค้นหาและเลือกสถานประกอบการที่ต้องการเข้าฝึกประสบการณ์วิชาชีพผ่านระบบ Online และติดต่อประสานงานกับครูนิเทศก์ รวมถึงดูผลการฝึกประสบการณ์วิชาชีพผ่านระบบ Online ได้ ส่วนสถานประกอบการ สามารถประเมินผลการฝึกประสบการณ์วิชาชีพและประสานงานกับครูนิเทศก์ได้ทั้งระบบ Online และระบบ Offline จากการประเมินผลประสิทธิภาพของระบบ โดยใช้ค่าความคิดเห็น 4 ด้าน คือ (1) ด้าน Functional Requirement Test (2) ด้าน Functional Test (3) ด้าน Usability Test, และ (4) ด้าน Security Test ผลการประเมินพบว่าผู้ใช้งานและผู้บริหารมีระดับความพึงพอใจอยู่ในเกณฑ์ค่อนข้างดี โปรแกรมนี้สามารถสนับสนุนการปฏิบัติงานทางด้านการจัดการ ติดตามและประเมินผลการฝึกประสบการณ์วิชาชีพของนักเรียน นักศึกษาในองค์กร ได้ค่อนข้างดี

ข้อเสนอแนะในการวิจัยครั้งนี้

1. ควรมีการประสานงานกับสถานประกอบการที่จะรับนักศึกษาฝึกประสบการณ์วิชาชีพให้เข้าใจถึงความสำคัญของการฝึกประสบการณ์วิชาชีพนักศึกษา รายละเอียดของงานที่นักศึกษาควรได้ฝึกปฏิบัติ รวมทั้งการช่วยเหลือ แนะนำ และประเมินผลการฝึกประสบการณ์นักศึกษาด้วย
2. นักศึกษาที่ไปฝึกประสบการณ์วิชาชีพทุกคนควรได้รับการนิเทศจากอาจารย์นิเทศก์ของแต่ละหลักสูตร โดยมีจำนวนครั้งในการนิเทศขั้นต่ำตามที่คณะกำหนดไว้ในคู่มือฝึกประสบการณ์วิชาชีพนักศึกษาแล้ว เพื่อให้หน่วยงานและนักศึกษาไม่เกิดความรู้สึกว่าถูกทอดทิ้งจากแต่ละภาควิชา/หลักสูตร
3. การประเมินผลการฝึกประสบการณ์วิชาชีพคณะ ควรจัดทำระบบ ติดตามและประเมินผลการฝึกประสบการณ์วิชาชีพแบบออนไลน์เพื่อลดปัญหาในการติดตามการจัดส่งแบบประเมินผลการฝึกประสบการณ์วิชาชีพของนักศึกษา
4. คณะควรจัดโครงการสัมมนาระหว่างอาจารย์นิเทศนักศึกษาของแต่ละภาควิชา/หลักสูตรกับหัวหน้าหน่วยฝึกที่รับนักศึกษาเข้ารับการฝึกประสบการณ์วิชาชีพเพื่อให้การฝึกประสบการณ์วิชาชีพของนักศึกษาได้เกิดประโยชน์สูงสุดต่อนักศึกษาและทราบความต้องการปัจจุบันของสถานประกอบการ

กิตติกรรมประกาศ

การวิจัย เรื่อง กลยุทธ์การพัฒนาประสิทธิภาพการปฏิบัติงาน การฝึกประสบการณ์วิชาชีพของคณะมนุษยศาสตร์และสังคมศาสตร์ มหาวิทยาลัยราชภัฏเชียงใหม่ โครงการวิจัยนี้ได้รับทุนสนับสนุนจากมหาวิทยาลัยราชภัฏเชียงใหม่ งบประมาณแผ่นดิน ปีงบประมาณ พ.ศ. 2560 ได้สำเร็จลุล่วงด้วยดี ผู้วิจัยขอกราบขอบพระคุณ รองศาสตราจารย์สนธิ สัตโยภาส ผู้ช่วยศาสตราจารย์อรรถ อัจฉริยมนตรี และผู้ช่วยศาสตราจารย์ ดร. กรวีร์ ชัยอมรไพศาล ที่ให้ความอนุเคราะห์เป็นผู้เชี่ยวชาญตรวจสอบแบบสอบถาม รวมทั้งและผู้ตอบแบบสอบถามทุกท่าน

ขอขอบพระคุณผู้ช่วยศาสตราจารย์ ดร. มาโนช นวลสระ คณบดีคณะมนุษยศาสตร์และสังคมศาสตร์ มหาวิทยาลัยราชภัฏเชียงใหม่ ผู้บริหารทุกท่าน ซึ่งเป็นผู้บังคับบัญชาที่ให้การส่งเสริม สนับสนุน และเป็นกำลังใจในการจัดทำกรวิจัย ให้สำเร็จลุล่วงไปได้ด้วยดี

ขอขอบคุณเจ้าหน้าที่สถาบันวิจัยและพัฒนา มหาวิทยาลัยราชภัฏเชียงใหม่ ที่ให้ความอนุเคราะห์การประสานงานและการดำเนินการด้านเอกสารให้ดำเนินไปด้วยความเรียบร้อย

ขอกราบขอบพระคุณ บิดา มารดา ที่ให้ชีวิตอันมีค่า ให้การศึกษาและทุกสิ่งแก่ผู้วิจัย และคอยส่งเสริมเป็นกำลังใจด้วยดีตลอดมาจนประสบความสำเร็จในชีวิต

ขอขอบคุณเพื่อนร่วมงาน คณะมนุษยศาสตร์และสังคมศาสตร์ มหาวิทยาลัยราชภัฏเชียงใหม่ ทุกท่าน ที่เป็นกำลังใจและให้ความช่วยเหลือในด้านต่างๆ มาโดยตลอดและหวังเป็นอย่างยิ่งว่างานวิจัยนี้จะเป็นประโยชน์สำหรับหน่วยงานที่เกี่ยวข้อง ตลอดจนผู้สนใจ

เอกสารอ้างอิง

- ชนิษฐา พามาและประสิตา อินทะจันทร์. (2550). ระบบจัดการ ติดตามและประเมินผลการฝึกประสบการณ์วิชาชีพของนักเรียนนักศึกษา กรณีศึกษา : วิทยาลัยอาชีวศึกษาพิษณุโลก. พิษณุโลก: มหาวิทยาลัยนเรศวร.
- เด่นชัย สมปอง. (2555). การศึกษาและปัญหาการจัดการฝึกประสบการณ์วิชาชีพนักศึกษา หลักสูตรบริหารธุรกิจ ตามกรอบมาตรฐานคุณวุฒิระดับอุดมศึกษา. คณะวิทยาการจัดการ มหาวิทยาลัยราชภัฏสกลนคร.
- นกน้อย สุทธิสนธิ. (2550). การศึกษาระบบและการจัดการการฝึกประสบการณ์วิชาชีพของนักศึกษา คณะวิทยาศาสตร์ มหาวิทยาลัยราชภัฏอุบลราชธานี. อุบลราชธานี: มหาวิทยาลัยราชภัฏอุบลราชธานี.
- ประมวล ตันยะและคณะ. (2543). การศึกษาสภาพปัจจุบัน ปัญหาและแนวทางการจัดการฝึกประสบการณ์วิชาชีพ นักศึกษาสถาบันราชภัฏนครราชสีมา. นครราชสีมา: สถาบันราชภัฏนครราชสีมา.

พรรณราย เทียมทันและอนุวัติ คุณแก้ว. (2552). การวิจัยและพัฒนารูปแบบ การฝึกประสบการณ์วิชาชีพของ
นักศึกษา มหาวิทยาลัยราชภัฏเพชรบูรณ์. เพชรบูรณ์: มหาวิทยาลัยราชภัฏเพชรบูรณ์.

พิบูล ที่ปะปาล. (2551). การจัดการเชิงกลยุทธ์. กรุงเทพฯ: อมรการพิมพ์.

มหาวิทยาลัยราชภัฏเชียงใหม่. (2560). วิสัยทัศน์และพันธกิจ. www.cmru.ac.th/วิสัยทัศน์และพันธกิจ. (18
มีนาคม 2560).

ศุภกิจ วิทยาศิลป์. (2550). การศึกษาระบบและวิธีบริหารจัดการการฝึกประสบการณ์วิชาชีพของนักศึกษา
คณะมนุษยศาสตร์และสังคมศาสตร์ มหาวิทยาลัยราชภัฏอุบลราชธานี. อุบลราชธานี: มหาวิทยาลัย
ราชภัฏอุบลราชธานี.